

CÔNG TÁC XÂY DỰNG ĐỊNH MỨC XÂY DỰNG CHUYÊN NGÀNH THỦY LỢI - THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP

ThS Nguyễn Mạnh Hà

Viện Kinh tế và Quản lý thủy lợi

Tóm tắt: Trong các văn bản quy phạm pháp luật về quản lý đầu tư xây dựng (Luật xây dựng và các Nghị định hướng dẫn) Nhà nước đều giao việc nghiên cứu, xây dựng, ban hành định mức và đơn giá xây dựng công trình thủy lợi cho Bộ chuyên ngành thực hiện để phù hợp với tính chất đặc thù của ngành. Nội dung bài báo nêu nên thực trạng, những bất cập, vướng mắc trong công tác xây dựng định mức xây dựng chuyên ngành thủy lợi hiện nay và đề xuất giải pháp thực hiện nhằm tạo cơ sở pháp lý trong việc lập và quản lý chi phí đầu tư xây dựng công trình.

Summary: In the national legal documents concern with management of constructional investment (Construction Law and related Decree for instruction), the government has assigning the research, consultancy works and decision authority for a specific Ministry. It is an effort to enhancing the quality of legal document. The purpose of paper is to present the current status, gaps, and constrains in formulating norms for construction of water resource works and then propose the ways to make better legal document for managing the investment and project's costs

I. ĐÁNH GIÁ CÔNG TÁC XÂY DỰNG VÀ HOÀN THIỆN ĐỊNH MỨC KINH TẾ KỸ THUẬT CHUYÊN NGÀNH THỦY LỢI

1.1. Nhiệm vụ xây dựng định mức KTKT chuyên ngành thủy lợi

Công trình thủy lợi là công trình thuộc kết cấu hạ tầng kỹ thuật, tạo tiền đề phục vụ phát triển kinh tế xã hội, phòng chống thiên tai, bảo vệ môi trường và cân bằng sinh thái. Đầu tư xây dựng công trình thủy lợi thuộc khu vực đầu tư công và chiếm tỷ trọng khá lớn trong nguồn vốn ngân sách chi cho đầu tư xây dựng cơ bản hàng năm. Quản lý đầu tư xây dựng công trình thủy lợi tốt có ý nghĩa quan trọng trong việc tiết kiệm chi phí đầu tư, rút ngắn thời gian xây dựng phát huy hiệu quả của công trình.

Do tính chất đặc thù về công trình, đặc điểm tổ chức thi công, điều kiện địa hình - địa chất - thủy văn nơi xây dựng công nghệ xây dựng...

nên công tác xây dựng thủy lợi có tính đặc thù, chuyên ngành khác biệt với công tác xây dựng dân dụng, công nghiệp, giao thông v.v. vì vậy công trình thủy lợi được xếp vào nhóm công trình xây dựng chuyên ngành. Trong các văn bản quy phạm pháp luật về quản lý đầu tư xây dựng [1] Nhà nước đều giao việc nghiên cứu, xây dựng, ban hành định mức và đơn giá xây dựng công trình thủy lợi cho Bộ chuyên ngành thực hiện (trước đây là Bộ Thủy lợi, nay là Bộ NN&PTNT) để phù hợp với tính chất đặc thù của ngành. Từ nhiều năm qua, công tác nghiên cứu xây dựng ban hành các tập định mức kinh tế kỹ thuật chuyên ngành thực hiện khá tốt, nhiều tập định mức kinh tế kỹ thuật do Bộ NN&PTNT ban hành đã tạo cơ sở pháp lý giúp các cơ quan quản lý nhà nước, các đơn vị sản xuất quản lý chặt chẽ công tác đầu tư xây dựng.

1.2. Đánh giá chung về công tác nghiên cứu, xây dựng và ban hành định mức kinh tế kỹ thuật chuyên ngành thủy lợi

Từ nhiều năm nay, công tác nghiên cứu xây dựng định mức kinh tế kỹ thuật chuyên ngành thủy lợi được Bộ NN&PTNT và các cơ quan

Người phân biên: PGS.TS. Đoàn Thế Lợi

Ngày nhận bài: 10/11/2014

Ngày thông qua phân biên: 20/11/2014

Ngày duyệt đăng: 17/12/2014.

quản lý của Bộ NN&PTNT chỉ đạo triển khai thực hiện khá tốt. Nhiều tập định mức kinh tế kỹ thuật chuyên ngành do Trung tâm Nghiên cứu Kinh tế (nay là Viện Kinh tế & Quản lý thủy lợi) nghiên cứu, xây dựng và đã được Bộ NN&PTNT ban hành áp dụng trong toàn ngành, mang lại hiệu quả lớn, như: Định mức đơn giá tàu hút bùn và xáng cạp; Định mức đơn giá thí nghiệm mô hình thủy lực; Định mức đơn giá khoan phụt vữa gia cố đê; Định mức đơn giá xây dựng tu sửa đê kè; Định mức dự toán duy tu đê; Định mức dự toán công tác khảo sát xử lý môi công trình thủy lợi; Định mức dự toán thi công bê tông đầm lăn (Định Bình); Định mức dự toán thi công bê tông bản mặt (Cửa Đat); Định mức đơn giá chế tạo bột sét phụt vữa gia cố đê; Định mức đắp đập trong nước ở Vùng ĐBSCL; Định mức ứng dụng công nghệ thông tin phục vụ công nghiệp hóa hiện đại hóa; Định mức dự toán đào đá cấp 4 (móng công trình thủy lợi) bằng máy đào; Định mức khoan phụt xử lý nền công trình thủy lợi; Định mức dự toán đầm rung SaKai và đầm cóc thi công công trình thủy lợi; Định mức thiết kế cơ khí công trình thủy lợi; Định mức trồng cây chắn sóng, bảo vệ đê biển; Định mức thí nghiệm mô hình thủy lực; Định mức trồng cây chắn sóng, bảo vệ đê biển; Định mức dự toán công tác đắp đập đất công trình thủy lợi khu vực Tây Nguyên; Định mức chi phí tư vấn tính toán quy đổi vốn đầu tư xây dựng công trình thủy lợi về thời điểm bàn giao, đưa vào khai thác sử dụng; Định mức dự toán công tác sản xuất cừ bản bê tông cốt thép dự ứng lực; Định mức dự toán công tác khoan phụt xử lý công trình thủy lợi; Định mức dự toán công tác thi công cọc xi măng đất bằng công nghệ Jet – Grouting...

Việc xây dựng và ban hành các tập định mức kinh tế kỹ thuật chuyên ngành kịp thời đã tạo lập cơ sở pháp lý giúp các chủ đầu tư, các cơ quan quản lý nhà nước thực hiện tốt chức năng quản lý theo đúng quy định của luật pháp. Mặc dù đã có nhiều đoàn thanh tra và kiểm tra công tác

quản lý dự án nhưng đã không xảy ra bất cứ khiếm khuyết lớn nào về quản lý chi phí dự án. Công tác nghiên cứu xây dựng định mức kinh tế kỹ thuật chuyên ngành thủy lợi luôn được các Bộ Xây dựng và Bộ ngành khác đánh giá cao.

Trong những năm gần đây, công tác nghiên cứu xây dựng bổ sung và hoàn thiện định mức kinh tế kỹ thuật chuyên ngành thủy lợi chưa được quan tâm đúng mức gây nhiều khó khăn trong quản lý đầu tư xây dựng công trình thủy lợi như làm chậm tiến độ xây dựng, đặc biệt là thiếu cơ sở pháp lý trong việc lập, thẩm tra, thẩm định phê duyệt dự án, dự toán gây nhiều phức tạp khi phải giải trình với các cơ quan kiểm tra.

Hình 1: Xây dựng định mức đắp đập đất khu vực Tây Nguyên

Hình 2: Xây dựng định mức khoan phụt công trình thủy lợi

Hình 3: Xây dựng định mức bê tông bản mặt

Hình 4: Xây dựng định mức khoan phụt vữa gia cố chất lượng thân đê

2. MỘT SỐ TỒN TẠI CỦA HỆ THỐNG ĐỊNH MỨC KINH TẾ KỸ THUẬT CHUYÊN NGÀNH THỦY LỢI VÀ SỰ CẦN THIẾT PHẢI HOÀN THIỆN ĐỊNH MỨC TRONG XÂY DỰNG CÔNG TRÌNH THỦY LỢI

2.1. Tính hợp hiến, hợp pháp:

Chính sách về quản lý đầu tư xây dựng đã thay đổi nên một số tập định mức kinh tế kỹ thuật chuyên ngành Bộ NN&PTNT đã ban

hành trước đây không còn phù hợp với các quy định của Nhà nước, nên không còn giá trị pháp lý để áp dụng Từ năm 2004 đến nay, đặc biệt là sau khi sửa đổi Luật Xây dựng, Luật Đấu thầu và các bộ luật khác liên quan đến quản lý đầu tư và xây dựng, Chính phủ đã ban hành nhiều chính sách mới trong quản lý đầu tư xây dựng cho phù hợp với các bộ luật mới. Chỉ tính riêng từ năm 2005 đến 2007 đã có tới 25 nghị định của Chính phủ và 63 thông tư, quyết định của Bộ Xây dựng. Trong khi các tập định mức kinh tế kỹ thuật của ngành không được nghiên cứu, sửa đổi bổ sung cho phù hợp nên không có hiệu lực pháp lý để thực hiện. Các chủ đầu tư, các đơn vị vẫn áp dụng các tập định mức chuyên ngành ban hành từ hàng chục năm trước đây là không hợp hiến, không hợp pháp. Nhất thiết phải nghiên cứu điều chỉnh, bổ sung cho phù hợp để công bố lại mới được áp dụng

2.2. Tính phù hợp với thực tiễn

Công tác xây dựng thủy lợi khác biệt với các công tác xây dựng khác như dân dụng, công nghiệp, giao thông quá trình thi công xây dựng công trình thủy lợi bị ảnh hưởng nhiều của các yếu tố khách quan như địa hình thi công khó khăn, mặt bằng thi công chật hẹp, ảnh hưởng của khí hậu thời tiết, thủy văn... nên tổ chức thi công khá phức tạp. Vì vậy nhiều công tác xây dựng chuyên ngành hiện vẫn chưa có định mức, một số công tác khác tuy có định mức (do Bộ Xây dựng công bố) nhưng không phù hợp với đặc điểm thi công xây dựng thủy lợi nên còn nhiều bất cập, thậm chí không áp dụng được, như: đắp đập đất khu vực Tây Nguyên; đắp áp trúc đê; bê tông thủy công; bê tông kênh mương; thi công bê tông vò mỏng kênh mương; đắp đất bằng đầm cóc; đắp cấp phối mặt đê; khoan phụt xử lý nền; công tác làm thấm đá bảo vệ bờ; công tác cốt pha, giàn giáo đập, tràn; thi công tường

hào Bentonite; công tác đóng cọc cọc mồi mặt bằng công tác bê tông đá học; cốt thép mái đập; công tác đắp bao tải đất, đắp đất sét luyện; đào móng công trình bằng máy đào đặt trên Pongtong gia công lắp đặt của van composít; công tác hút cát san lấp mặt bằng công trình nền dân cư; đóng cọc cừ bằng máy đào; đắp bờ bao bể lắng bằng máy đào.v.v.. Các định mức này cần phải được nghiên cứu xây dựng để áp dụng

Các tập định mức kinh tế kỹ thuật ban hành từ hàng chục năm trước đây, trong điều kiện trang thiết bị, tổ chức thi công lạc hậu nên không còn phù hợp với thực tiễn, hơn nữa rất nhiều công tác xây dựng mới chưa có định mức và đơn giá cần được nghiên cứu, xây dựng bổ sung, trình Bộ NN&PTNT công bố áp dụng.

Trong những năm gần đây, việc ứng dụng công nghệ mới, vật liệu mới, máy móc thiết bị mới trong xây dựng thủy lợi để nâng cao năng suất, chất lượng và tuổi thọ của công trình ngày càng nhiều như: đập trụ đỡ, bê tông đầm lăn, bê tông bản mặt, cống đập xà lan di động, khoan phụt áp lực cao xử lý nền công trình thủy lợi, kênh bê tông đúc sẵn, gia cố nền bằng công nghệ Jetgouting, đập cao su, thi công thâm đá chống sạt lở, thi công bê tông mái kênh bằng đàn trống lăn (theo công nghệ GoMaCo - Mỹ).v.v. Khi áp dụng công nghệ mới, vật liệu mới, máy móc thiết bị mới lại gặp không ít khó khăn trong quản lý do các công tác xây dựng này chưa có định mức kinh tế kỹ thuật. Nhiều máy móc, thiết bị, vật liệu, công nghệ mới đã được áp dụng trong xây dựng thủy lợi, hiện chưa có định mức kinh tế kỹ thuật nhưng chưa được xây dựng bổ sung kịp thời nên không có cơ sở để áp dụng

Do thiếu định mức kinh tế kỹ thuật chuyên ngành; các chủ đầu tư, các cơ quan quản lý phải vận dụng áp dụng định mức, đơn giá

của các ngành khác nên thiếu cơ sở pháp lý, mắc nhiều thiếu sót trong quản lý dự án và rất khó khăn khi phải giải trình với các cơ quan kiểm tra, thanh tra, kiểm toán của nhà nước, nhiều trường hợp bị quy kết là vi phạm pháp luật.

3. GIẢI PHÁP THỰC HIỆN

Để nâng cao hiệu quả quản lý, tháo gỡ bớt các khó khăn hiện nay cho các chủ đầu tư, các cơ quan quản lý nhà nước và các đơn vị có hoạt động xây dựng, việc nghiên cứu, soát xét, sửa đổi, xây dựng bổ sung các định mức, đơn giá chuyên ngành là hết sức cần thiết và cấp bách. Bộ Xây dựng đã nhiều lần có văn bản yêu cầu Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn khẩn trương nghiên cứu soát xét và xây dựng bổ sung các tập định mức đơn giá xây dựng chuyên ngành thay thế cho các tập định mức đã ban hành trước đây. Vì vậy trong thời gian tới cần thực hiện các giải pháp sau

- Trong thời gian tới cần tập trung soát xét, sửa đổi, bổ sung những định mức có tính chất cấp bách hiện nay như: Định mức tu sửa đê kè; Định mức chi phí thiết kế công trình thủy lợi; Định mức bơm nước hồ móng; Định mức chế bị đất đắp đập;...

- Đề nghị Bộ NN&PTNT giao Cục Quản lý Xây dựng công trình chủ trì, phối hợp với Tổng cục Thủy lợi và các đơn vị có liên quan khác rà soát lại các định mức, đơn giá xây dựng chuyên ngành còn thiếu hoặc bất hợp lý bổ sung vào danh mục xây dựng định mức. Chủ trì đặt đầu bài, thẩm tra, thẩm định nội dung và kết quả xây dựng định mức đơn giá trình Bộ công bố.

- Vụ Khoa học, Công nghệ và Môi trường phối hợp với Cục Quản lý xây dựng công trình bố trí vốn khoa học công nghệ để triển khai thực hiện. Ưu tiên bố trí đủ kinh phí để hoàn thiện chương trình trong 1-3 năm.

- Giáo Viện Kinh tế và Quản lý thủy lợi - Viện KHTL Việt Nam là đơn vị có chức năng kinh nghiệm chủ trì nghiên cứu, soát xét, bổ sung và xây dựng mới các định mức, đơn giá xây dựng chuyên ngành theo yêu cầu đặt hàng của Bộ.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Luật Xây dựng số 16/2003/QH11 ngày 26/11/2003, Luật Xây dựng số 50/2014/QH13 ngày 18/6/2014 của Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam;
- [2] Định mức dự toán xây dựng công trình - Phần Xây dựng ban hành kèm theo Quyết định số 24/2005/QĐ-BXD ngày 29/7/2005 của Bộ trưởng Bộ Xây dựng
- [3] Nghị định 12/2009/NĐ-CP ngày 12/2/2009 của Chính phủ về quản lý dự án đầu tư xây dựng công trình;
- [4] Nghị định 112/2009/NĐ-CP ngày 14/12/2009 của Chính phủ về quản lý chi phí đầu tư xây dựng công trình.